

Suriye’de şiddet ne denli artar ve sınırlardan silah tedariki ne denli gizlenemez olunca, bu ihtilafın ve aktörlerinin gerçek karakteri o denli gizlenemez oluyor. Şimdiye kadar bizlere, Suriyeli güvenlik güçlerinin barışçıl bir biçimde protesto gösterileri düzenleyen halka karşı acımasız ve vahşi saldırılarıyla, ihtilafın ve 10 bin ölünün tek sorumlusu olduğunu gösteren bir resim çiziliyordu.

Her gün Londra’daki “Suriye İnsan Hakları Gözlem Merkezi”nin, kötü Esad-Rejimi ve iyi muhalefet görüşüne uyan haberleri yaygınlaştırılıyordu. Şimdi ise bilgilenebileceğimiz kaynaklar çeşitlendi. 2011 Temmuz’unda International Crisis Group (ICG) Esad’ın tek taraflı suçlu gösterilmesini yalanlayan kendi araştırmasını yayımlamıştı. Araştırmada “kriminal ağların, silahlı İslamist gruplarının, dışarıdan desteklenen unsurların ve kendilerini korumaya çalışan protestocuların silahlanmalarının büyük bir olasılıklolduğu” vurgulanıyordu. Amnesty International ve Human Rights Watch gibi kurumların kısa bir süre öncesine kadar yaygınlaştırdıkları ve muhalefetin sonradan ve sadece kendilerini korumak için silahlandıkları iddiası da artık ileri sürülemiyor. İnandırıcı kaynaklar, asilerin başlangıçtan itibaren silahlı olduklarını bildiriyorlar. “Washington Post”un bildirdiğine göre, ayaklanmacıların arasında toplam 60 grup bulunmakta. Bunların bağımsız olarak hareket eden, daha iyi örgütlü ve silahlı olan kendi milisleri var. Yeni olan, 12 bin silahlı adamı olan “Suriye Asileri Cephesi”. Ve şimdi bizzat “New York Times” ile “Wall Street Journal” CIA’nin Türkiye üzerinden Suriye’ye silah sokulmasını koordine ettiği açığa çıkardıysa, o zaman “Frankfurter Allgemeine” gazetesinin 1936 İspanya İç Savaşı ile karşılaştırdığı bir savaş resmi ortaya çıkmaktadır. O zaman da dış güçler resmen iç savaşa “katılmamıştı”. Gazete faşist Almanya ile İtalya’nın resmî olmayan desteğini, Katar ve Suudi Arabistan’ın örnek aldığını yazıyordu. Gazete, ABD ve Türkiye’yi de bu bağlamda anabilirdi.

1936 İspanya’sı ile 2012 Suriye’si arasındaki karşılaştırma birçok noktada yanlış olabilir. Ancak karşılaştırma, Suriye’deki savaşın sadece bir iç ihtilaf olmadığı, dışarıdan başlatılmasa bile, para, silah, paralı askerler, iletişim teknikleri, lojistik ve danışmanlıkla sürekli olarak beslenen ve körüklenen bir savaş olması noktasında yanlış değil. Hatta bazı şeyler ABD’nin seksenli yıllarda Honduras ve Nikaragua’daki kontralara verdiği ve Nikaragua’nın sadece Uluslararası Adalet Divanı’nda dava açarak kendisini savunduğu desteğine benzemektedir.

Bu savaşın hedefi, savaşa angaje olan hükümetlerin uzun yıllar, baskıcı karakteri ve bilinen işkence pratiği nedeniyle birlikte çalıştıkları Esad Rejimi’nin ortadan kaldırılmasıdır. Bu adım, ABD’nin müttefikleri ile birlikte 20 yıldan uzun bir süre kurdukları büyük mozaığın son taşlarından birisidir. Son taş İran’dır ve eski bir askeri öğretiye göre; Tahran’a giden yol

“ Ruslar, Suriye’ye yönelik desteklerinden vazgeçmeyeceklerdir. Bu destek en azından dışarıdan yapılacak bir müdahaleyi engelleyici bir argümantasyondur. Çünkü Rusya’nın verdiği destek, hava savunması ve deniz-kara-roket sistemlerini içermektedir ve en son bir Türk savaş uçağının düşürülmesinin gösterdiği gibi, Irak ve Libya’da olduğundan daha ciddiye alınması gereken savunma desteği olduğu görülmüştür ”

Şam'dan geçer. Şimdi bu yola girilmiştir ve hedefe en hızlı ve en güvenli bir biçimde nasıl varılacağı üzerine düşünülmektedir. Rejimi yıkmak için ayaklanmacıların silahlandırılması ve desteklenmesi yeterli mi olacaktır, yoksa Libya benzeri bir müdahale mi zorunludur? Rusya ve Çin bunun için BM Güvenlik Konseyi'nde karar çıkartılmasını engelleyeceklerinden, ABD'de açıkça, Güvenlik Konseyi kararı olmadan 2003 Irak Modeli üzerine tartışılmaktadır. Ancak şu anda bu seçenek pek gerçekçi görünmüyor. Çünkü bu adım için sadece BM Örgütü'ne ve BM Şartı'na uymayan İsrail müttefik olarak kazanılabilir. Ayrıca ABD, kasım ayında yapılacak olan seçimler öncesinde BM Şartı'nı bir kez daha çiğnemeyi göze alamaz.

Böylece, uluslararası hukuka uygun olmayan, ama çok daha ucuza mal olan bir biçimde, bir iç savaşta açık taraf tutma söz konusudur. Suriye topraklarının Türkiye sınırında mülteciler ve ayaklanmacıların toplanma ve desteklenme üssü için "kurtarılmış bölge" olarak ayrılması ciddi olarak tartışılmaktadır. Rusya'nın, İran'ın da katılacağı bir uluslararası konferans toplama önerisi bu adımı engellemeyecektir. Tam tersine, böylesine bir adım ayaklanmacıların daha iyi örgütlenmesi ve güçlenmesi için zaman tanıyacaktır. Ruslar, Suriye'ye yönelik desteklerinden -askeri destekten de- vazgeçmeyeceklerdir. Bu destek en azından dışarıdan yapılacak bir müdahaleyi engelleyici bir argümentasyondur. Çünkü Rusya'nın verdiği destek, hava savunması ve deniz-kara-roket sistemlerini içermektedir ve en son bir Türk savaş uçağının düşürülmesinin gösterdiği gibi, Irak ve Libya'da olduğundan daha ciddiye alınması gereken savunma desteği olduğu görülmüştür.

Perspektifler karanlık günlere işaret etmekte. Şiddet artacak ve Lübnan'ı da muhtemelen içine alacaktır. Suriye-Türkiye sınırı giderek Şam'ın kontrolünden çıkmaktadır. Sınır, şimdiden Türkiye'nin Suriye egemenliğini hemen her gün sorguladığı açık kenar hâline gelmiştir. İç savaşın Suriye ile sınırlı kalması, Irak (600 km) ve Ürdün (375 km) ile olan uzun sınırlar nedeniyle giderek daha zorlaşmaktadır. Rusların müzakere girişimi başarısız olursa, Güvenlik Konseyi, tüm bölgeyi yangın yerine çevirebilecek uluslararası bir ihtilafa karışma talebiyle karşı karşıya kalabilir. Rusya ve Çin vetoda ısrarlı olurlarsa, eski BM Genel Sekreteri Kofi Annan'ın 2005 Kasım'ında ifade ettiği "Suriye, yeni Irak olabilir" korkusu gerçekleşebilir. Arap liderleri o zaman bu adımdan korkuyorlardı, şimdi ise gerçekleşmesi için uğraş veriyorlar.